

actori nemerituoși să ocupe locuri fruntașe în scheme datorită activității lor... ambulatorii.

„Orașul și stagiunea” e deviza lor, atunci când nu au și recorduri personale (două orașe pe stagiune).

Din fericire, cel mai adesea aceștia sînt nu actorii fruntași, nu personalități artistice marcante, ci mai mult „funcționari artistici”, care se lamentează de eternele „persecuții” la care sînt supuși, „bătrîni de viitor”, adeseori piedică în munca unui teatru datorită activității lor „extrascenice” (bîrfe, calomnii, intrigi).

De aceea de multe ori directorul teatrului e de-a dreptul bucuros să acorde transferul solicitantului pentru a scăpa de el. Ba, în același scop, este gata să-i acorde și cele mai calde... recomandări.

Și astfel se adună mormane de cereri, se pun referate, rezoluții, în timp ce petiționarii își pregătesc bagajele. Și acest du-te vino, numai prielnic nu poate fi pentru dezvoltarea teatrelor...

L-am întrebat odată pe un asemenea petiționar, cînd va avea de gînd să înceteze cu mutatul...

Mi-a răspuns simplu: cînd voi fi mutat la București.

Texte... scumpe

Deosebite sînt satisfacțiile pe care le are cel care semnează textul, prezentarea, comperașul unui program de estradă, de muzică ușoară sau circ. În încăpătoarea incintă a cercului, mii de spectatori vin săptămînal pentru a aplauda un gen de spectacol, de mulți considerat ca „favorit”.

Poate într-o stagiune întregă, un text la un teatru de proză nu este auzit de atîția spectatori cîți se perindă, de pildă, pe băncile cercului într-o săptămînă.

E lesne de înțeles că faptul e ispititor... din toate punctele de vedere. Ar fi deci firesc să asistăm la o avalanșă de texte spirituale și spumoase, incisive și satirice.

Și... nimic din toate astea. Parcă s-ar urmări să se legalizeze vechea prejudecată, potrivit căreia un spectacol de circ era din oficiu asimilat cu unul cabotinesc.

Dacă sute de mii de spectatori ascultă versuri de acest fel:

„pleacă fata la Sovata
ca să-și trateze ficata”

înseamnă că foarte puține lucruri s-au schimbat față de vechile numere ale cercului din trecut. Cercul sovietic ne-a dat o ade-vărată lecție de ce înseamnă „umor de arenă”. Nimeni nu va pretinde acestui umor subtilități rafinate, paradoxe și aforisme, ci doar suculența și decența genului respectiv.

Oare n-avem autori care ar putea înno-bila acest gen? Cu zecile. Dar... am fost lămuriți de către cineva din conducerea cercului că «actorii chemați să joace la circ pun condiția ca tot ei să fie și autorii textelor. Asta pentru ca... să-și completeze financiar „drepturile”. Vorba unuia dintre ei „ce nu face omul pentru o bucată de Chevrolet sau IFA...” Chiar și texte.

Această lipsă de curaj de a refuza textele ieftine și vulgare ale unor actori textieri nu este potrivită cu o „școală a curajului”, cum i se mai zice cercului. E politica unei minime rezistențe dublată de desconsiderarea publicului.

Existența unor texte spirituale ar putea avantaja chiar și actori-netextieri și pe deasupra lipsiți de „prestigiul” unor vehicule cu patru roți. Cu texte spirituale s-ar putea porni la drum. Începutul e greu. Dar Cercul de Stat trebuie să-l facă. Pentru că în cazul textelor pe care ni le-a prezentat pînă acum se schimbă „zicala”: scump dar... nu face!

R. S.

Pe marginea unui volum pentru copii...

Uneori, copiii se bucură de „privilegiul” după care ar tinji și cei maturi. Mi-am spus aceasta văzînd condițiile tehnico-grafice în care a apărut volumul *Cinci piese pentru teatru de păpuși*¹.

E un volum util și pentru micii lectori dar și pentru specialiști sau echipele amatoare, căci textele sînt însoțite de comentarii tehnice și regizorale competente, de indicații privind modalitatea de construcție a păpușilor. Copiii în cazul cînd nu vor deveni spectatorii pieselor publicate, se vor amuza în egală măsură devenînd lectorii lor.

Cartea cuprinde cîteva piese originale, ca: *Bursucel învață carte*, piesă în versuri

¹ Editura Tineretului

de Ștefan Horia și Tudor Bogdan, *Șoricelul mofturos* de Ilie Stanciu, *Eu sau noi*, scenetă de Dimos Rendis, *Ghetuțe și ursuleți*, fabulă dramatică de Marcel Marcian, și *Băiatul și vîntul* de Nadia Trandafilovna, tradusă din limba bulgară de Manea Enache.

Se pot spune multe lucruri pozitive despre calitatea pieselor de mai sus : acțiuni vioaie, umor, versuri sprințare. Și totuși, nici una din ele nu „îndrăznește” să aducă în acțiune copii adevărați, preșcolari, școlari, pionieri, problemele vieții contemporane a copiilor noștri. Desigur că didactic, haina fabulei e un fel agreabil de a prezenta copiilor unele probleme, de a-i educa. Totuși, puterea de convingere și de educație o are în mai mare măsură omul, personajele contemporane ce capătă și mai ample semnificații. În afară de aceasta, un lucru curios ! Nici una din piesele publicate în volum (în afară de *Băiatul și vîntul*, jucată în stagiunile trecute) nu e trecută în repertoriul Teatrului „Tăndărică” sau al unui alt teatru din orașele mari ale țării noastre.

Convinși fiind, după lectură, de valoarea acestor texte, rămînem supuși mai departe întrebării !

Și alte personaje

Poeții obișnuiau a defini tinerețea și printr-o varietate de stări sufletești, capricioase ca furtunile de primăvară. Sînt cunoscute așadar mobilitatea psihică, gama bogată de stări sufletești, coardele multiple ale unei inimi tinere... Toate acestea se amplifică atunci cînd tinărul e pe deasupra și artist. Un tinăr artist năzuiește și are puțința să joace personaje diverse, variate, cu fizionomii situate la poli opuși, „negativi” și „pozitivi”... Am citit amintirile maeștrilor scenei noastre. La începutul carierei lor jucau personaje uimitor de diverse : „compoziții”, „juni primi”, „intriganți”, „amorezi de operete”, „tipuri” etc. etc. ...

Și atunci... atunci, de unde această monocromie, spre care au început să fie îndreptați unii dintre tinerii noștri interpreți ? Verificarea prilejuită de concursul tinerii-

lor actori ne întărește argumentația. Să dăm cuvîntul exemplelor concrete.

Raluca Zamfirescu se pare că s-a specializat (ea, sau au specializat-o regizorii) în travestiuri. Am fost amuzați văzînd-o în băiatul din *Trestiiile de aur*, am aplaudat-o în *Poemul pedagogic*, dar acum cînd am întîlnit-o în travestiul din *Steaguri pe turnuri*, ne-am spus că e prea mult. Oare, amintirea succesului de odinioară din *Luca Lacrimă* să limiteze într-atîta fantezia regizorilor care, pe deasupra, sînt și ei tineri ?

Același lucru se întîmplă în ultima vreme cu Mariana Oprescu.

Florin Vasiliu s-a „specializat”, sau a fost specializat în roluri de tineri plictisiți, boemi ratați și ușor cinici, vorbind din virful buzelor. Matei Gheorghiu e mereu același tip de tinăr intelectual „cu frămîntări”. Moscu Alcalay joacă indivizi nesuferiți, libidinoși, C. Codrescu e însă mereu erou pozitiv, cu pedale grave. Benedict Dabija e un „clasic” țaran isteț și hitru ; Puiu Hulubei, mereu un „interiorizat” *fiils à papa* ; Gilda Marinescu de la Teatrul Național din Iași, o fată precoce, emancipată prematur. Lista noastră s-ar prelungi cu multe nume...

Uneori originea acestei curiozități stă în momentul primului succes. Odată reușit un anume tip convenabil și fizionomiei actorului respectiv, tinărul devine un tipar, peste care se trage ușor cu bidineaua, i se face o nivelare meșteșugărească pe care o va purta ani de-a rîndul.

Această șablonare ucide pe încetul fantezia, tocește imaginația, lenevește. Actorul se va folosi mereu și de propriile lui ticuri sau defecte fizice, din care va stoarce elemente de „caracterizare” a personajelor. În locul unei tinereți revărsate năvalnic pe scenă, vom fi martorii unei veșnice autoalintări și autopastișări. Asta ucide ficțiunea artistică, emoția. E foarte bine ca tinerii să joace și eroi de propria lor vîrstă. Dar școala scenei nu se termină odată cu diploma eliberată de Institut. Conformismul anihilează aripile pe care tinerii și le dichisesc în băncile școlii. Și în loc de aripi pe umeri, ei vor purta deasupra capului o umbrelă care să-i apere de soare, de vînt și de focul criticii...

Al. P.